

**Sprawozdanie z realizacji
Programu Wspierania Rodziny
dla Miasta Wałbrzycha
w 2022 r.**

Wałbrzych, marzec 2023 r.

Program Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 przyjęto uchwałą Rady Miasta Wałbrzycha nr XLIII/497/21 z dnia 21 grudnia 2021 r. Program adresowany jest głównie do rodzin z dziećmi wykazujących niskie kompetencje opiekuńczo - wychowawcze lub przeżywających trudności w ich wypełnianiu jak również dla rodzin, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej.

Celem głównym Programu było stworzenie spójnego systemu wsparcia w/w rodzin poprzez współpracę osób, instytucji, organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w codziennym funkcjonowaniu określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z art.179 w/w ustawy w zakresie obowiązków Gminy Wałbrzych jest przedłożenie Radzie Gminy sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienie potrzeb związanych z realizacją zadań w terminie do 31 marca każdego roku.

Działania podejmowane w ramach Programu Wspierania Rodziny, kompleksowego wsparcia kobiet w ciąży i rodzin skierowane są do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, dotkniętych przemocą, problemem uzależnień, jak również dla kobiet w ciąży, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej, kobiet w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz wsparcia rodzin dzieci, u których zdiagnozowano „ciężkie” i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

Przyjęty Program zakłada kierunki działań, dzięki realizacji, których nastąpić ma:

- utrzymanie dziecka w rodzinie, bądź jego powrót do rodziny biologicznej poprzez podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych,
- poprawa funkcjonowania rodziny oraz warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym,
- przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin dysfunkcyjnych,
- diagnozowanie i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin,
- integrowanie i doskonalenie lokalnego systemu wsparcia rodziny, w tym kompetencji kadr działających na rzecz dziecka i rodziny,
- uwrażliwianie i aktywizowanie środowiska lokalnego na potrzeby dzieci i rodzin dysfunkcyjnych,
- promowanie rodziny, jako priorytetu w pracy instytucji i służb działających na jej rzecz,
- udzielanie niezbędnego wsparcia kobietom w ciąży i ich rodzinom zgodnie z ustawą „za życiem”,
- pozostawaniu w gotowości przez asystenta rodziny do realizacji wsparcia dla kobiet i rodzin wynikających z ustawy.

Praca socjalna prowadzona w rodzinach zagrożonych występowaniem trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Praca socjalna w głównej mierze realizowana jest przez Zespoły Pracy Socjalnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Celem jej jest pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

W 2022 r. pomocą niematerialną w formie pracy socjalnej objęto 3194 rodziny. Poradnictwem specjalistycznym objęto łącznie 434 rodziny. Pracownicy socjalni w przypadku stwierdzenia zagrożenia dobra dziecka przebywającego w rodzinie kierowali do sądu wnioski o podjęcie działań w trybie art. 109 ustawy krio z dnia 25 lutego 1964 r.

Wśród rodzin objętych pracą socjalną, rodziny objęte były pomocą z powodu alkoholizmu, narkomanii, długotrwałej lub ciężkiej choroby, z powodu przemocy oraz z powodu niepełnosprawności.

W 2022 roku na 2531 rodzin objętych opieką Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, 321 rodzin ma trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

W przypadkach gdy rodzina przeżywa trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej ustawa obliguje pracownika socjalnego do dokonania analizy sytuacji rodziny i wnioskowania o przyznanie rodzinie asystenta rodziny z postanowienia Sądu.

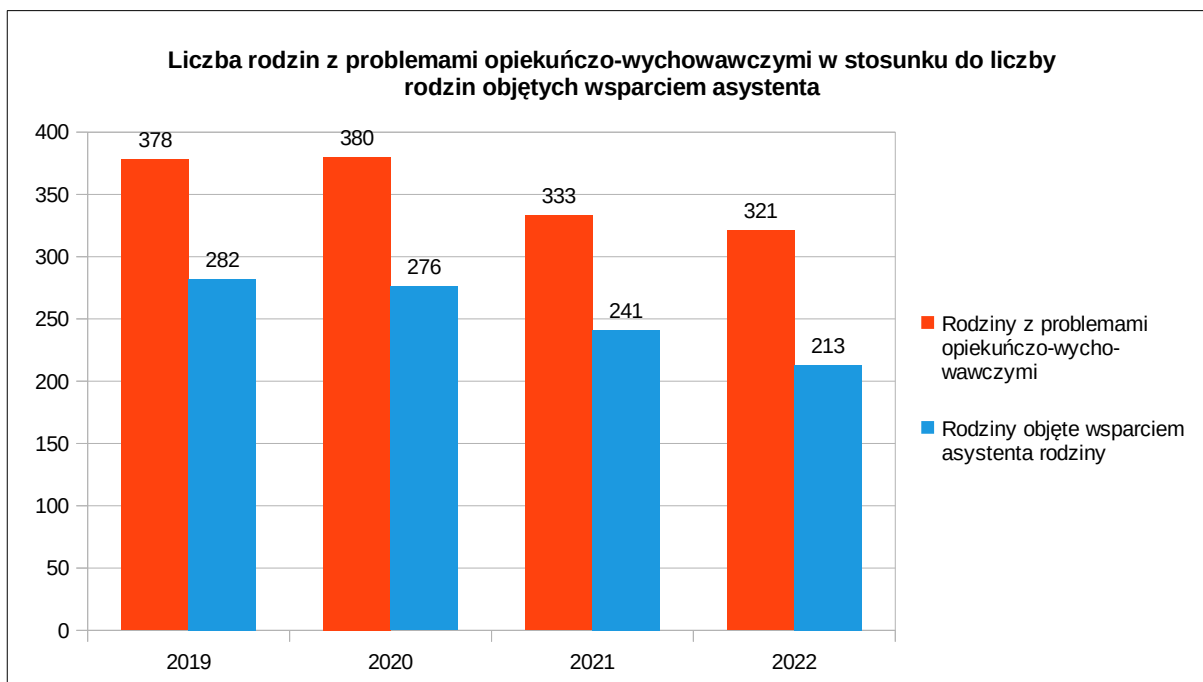
Praca z rodziną prowadzona przez asystentów rodzin.

Praca asystenta rodziny skupiała się na dwóch obszarach: wsparciu rodzin wychowujących dzieci w prawidłowym wykonywaniu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, oraz pomocy rodzinom, których dziecko przebywa w pieczy zastępczej.

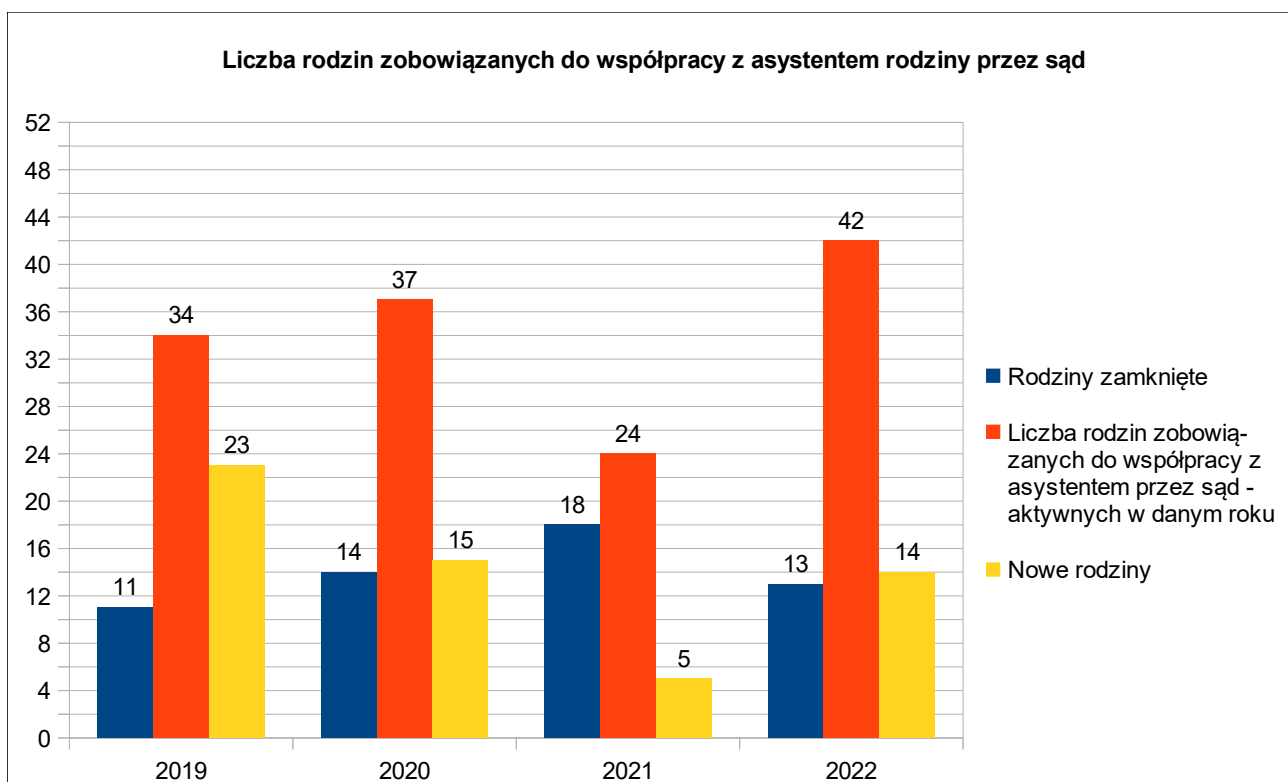
Kierowanie asystenta do pracy z rodziną odbywa się w dwojaki sposób. Pierwszy realizowanym na podstawie art. 11 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, po uzyskaniu przez ośrodek pomocy społecznej informacji o potrzebie wsparcia rodziny i drugi na podstawie postanowienia sądu opiekuńczego, który wydając w oparciu o art. 109 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego zarządzenia w odniesieniu do sposobu wykonywania przez rodziców władzy nad dzieckiem, może m.in. zobowiązać ich do pracy z asystentem rodziny lub realizowania innych form pracy z rodziną.

W 2022 roku asystenci rodzin spośród 321 rodzin ze zdiagnozowanymi problemami opiekuńczo-wychowawczymi objęli wsparciem 213 rodziny.

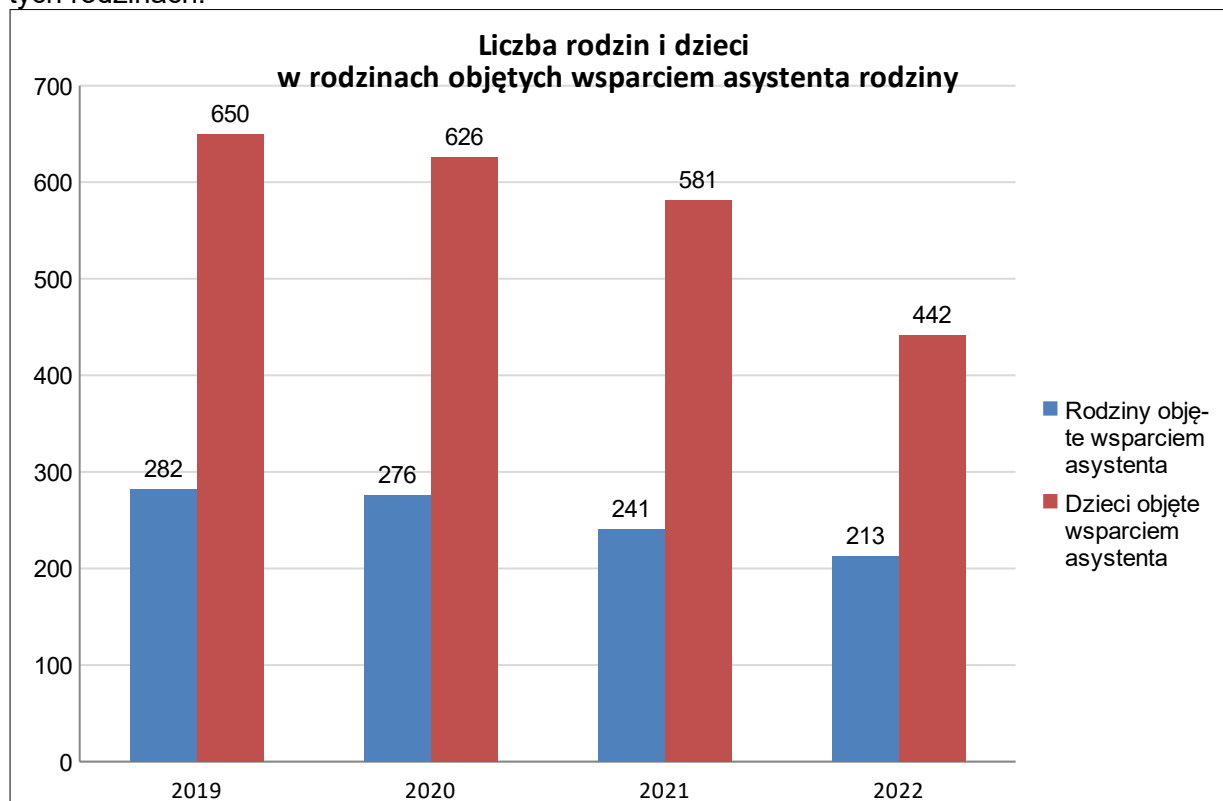
Procedura „Niebieskie Karty” prowadzona była w 25 rodzinach.

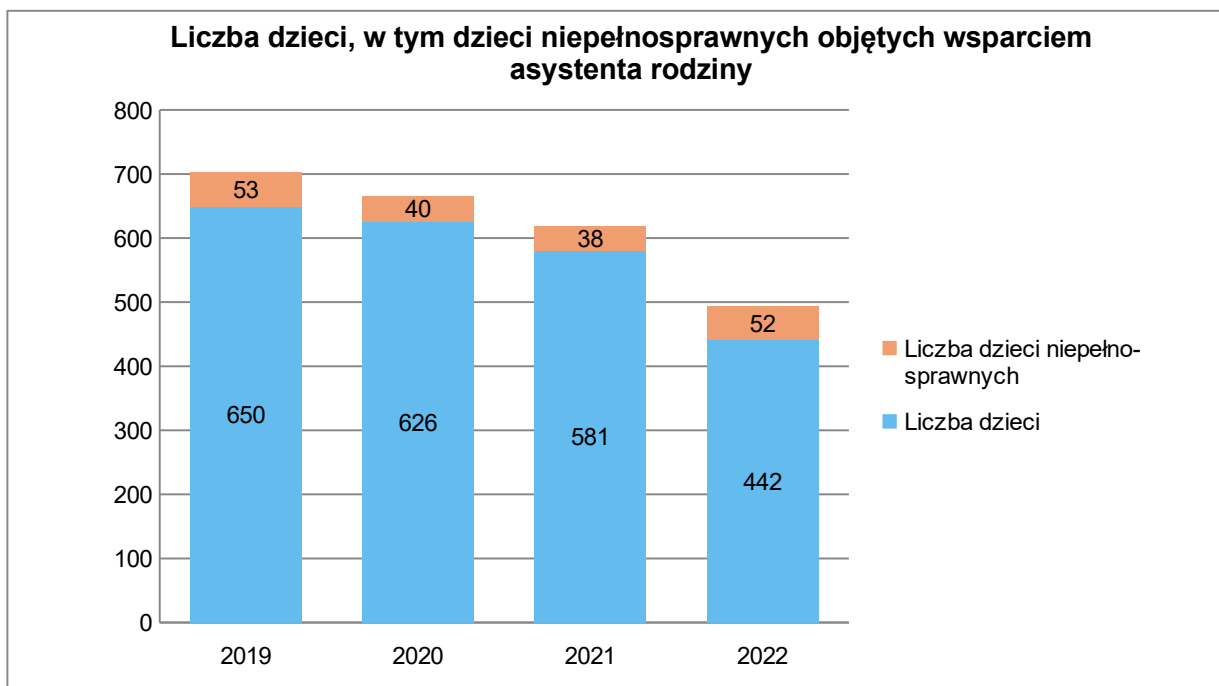
Współpraca z asystentem jest możliwa tylko po wyrażeniu zgody przez rodzinę, a praca asystenta ustaje wraz z osiągnięciem przez rodzinę zdolności do prawidłowego funkcjonowania lub nie wyrażania przez rodzinę zgody na współpracę. Również Sąd może zobowiązać rodziców biologicznych, jak i samego małoletniego do określonego postępowania, w szczególności do pracy z asystentem rodziny, bądź realizowania innych form pracy z rodziną. Od 2012 roku do 2022 r. Sąd do współpracy z asystentem rodziny zobowiązał 42 rodziny w tym zakończono współpracę z 13 rodzinami.

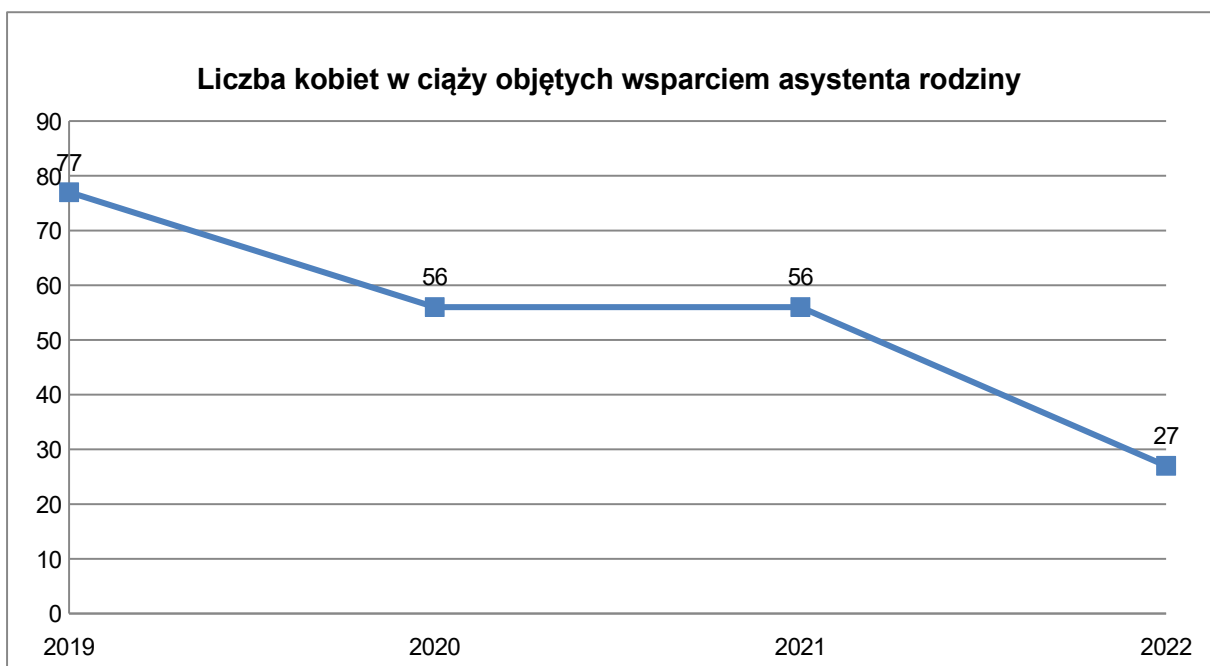
W 2022 roku wsparciem asystenta objęto 213 rodzin oraz 442 dzieci przebywających w tych rodzinach.

Wsparciem asystenta rodziny objęto 442 dzieci, z czego 52 dzieci to dzieci niepełnosprawne, w szczególności dzieci dotknięte ADHD, zaburzeniami ze spektrum autyzmu, FAZ, niepełnosprawne intelektualnie.

Wsparciem asystenta rodziny zgodnie z ustawą za życiem objęto 27 kobiet w ciąży.

Asystenci rodzin w miejscu zamieszkania matek w ciąży przeprowadzali indywidualne pogadanki, przekazywali wiedzę na temat prawidłowego sprawowania opieki nad nowo narodzonym dzieckiem. Współpracowali oraz monitorowali wizyty położnej. Wspierali i pomagali w codziennej pielęgnacji dziecka.

W celu realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy „Za życiem” asystenci rodzin udzielali wsparcia poszczególnym członkom rodziny, prowadząc treningi podnoszenia kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego, budowania własnej samooceny i poczucia własnej wartości, gospodarowania budżetem domowym, przedstawiano formy spędzania czasu wolnego.

Zgodnie z ustawą „Za życiem” kobieta w ciąży, która zgłosi się do tut. Ośrodka otrzyma wsparcie asystenta rodziny, jak również zostanie stworzony dla niej indywidualny katalog możliwego wsparcia.

W związku ze zdiagnozowanymi problemami opiekuńczo - wychowawczymi kierowano na konsultacje do pedagoga oraz do psychologa co obrazuje tabela nr 1.

Choroby lub zaburzenia psychiczne występowały w 58 rodzinach, a leczenie podjęły 42 osoby co przedstawia tabela nr 2.

Uzależnienie od alkoholu i narkotyków występowało w 108 rodzinach. Szczegółowy podział przedstawia - tabela nr 3.

W 2022 roku na 214 rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny niepełnosprawność wśród osób dorosłych występowała w 42 rodzinach (tabela nr 4).

Tabela 1. Liczba osób korzystających ze wsparcia specjalistycznego

Specjalista	2021	2022
pedagog	223	195
psycholog	141	72

W 2022 r. 195 osób skorzystało ze wsparcia pedagoga oraz 40 osób kontynuowało współpracę ze specjalistą rozpoczętą w 2021 roku.

Tabela 2. Liczba rodzin, u których zdiagnozowano problemy psychiczne

Rok	2021	2022
Liczba rodzin, w których występowały choroby lub zaburzenia psychiczne	91	58
Liczba osób, które podjęły leczenie	48	42

Tabela 3. Liczba osób, u których występowało uzależnienie od alkoholu i środków psychoaktywnych w stosunku do osób, które podjęły leczenie.

Rok	2021	2022
Uzależnienie od alkoholu		
Liczba osób uzależnionych	82	71
Liczba osób, które podjęły leczenie	28	33
Uzależnienie od środków psychoaktywnych		
Liczba osób uzależnionych	40	37
Liczba osób, które podjęły leczenie	21	17

Tabela 4. Liczba osób niepełnosprawnych

Rok	2021	2022
Liczba rodzin ogółem	241	213
Osoby pełnoletnie niepełnosprawne	38	42

Niepełnosprawność, uzależnienia od alkoholu, środków psychoaktywnych, przemoc wobec dzieci, bierność w podejmowaniu działań ze strony rodziców powoduje umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Główne powody zabezpieczenia dzieci w pieczy: nadużywanie alkoholu, zażywanie środków psychoaktywnych, przemoc wobec dzieci, brak podstawowych kompetencji opiekuńczo-

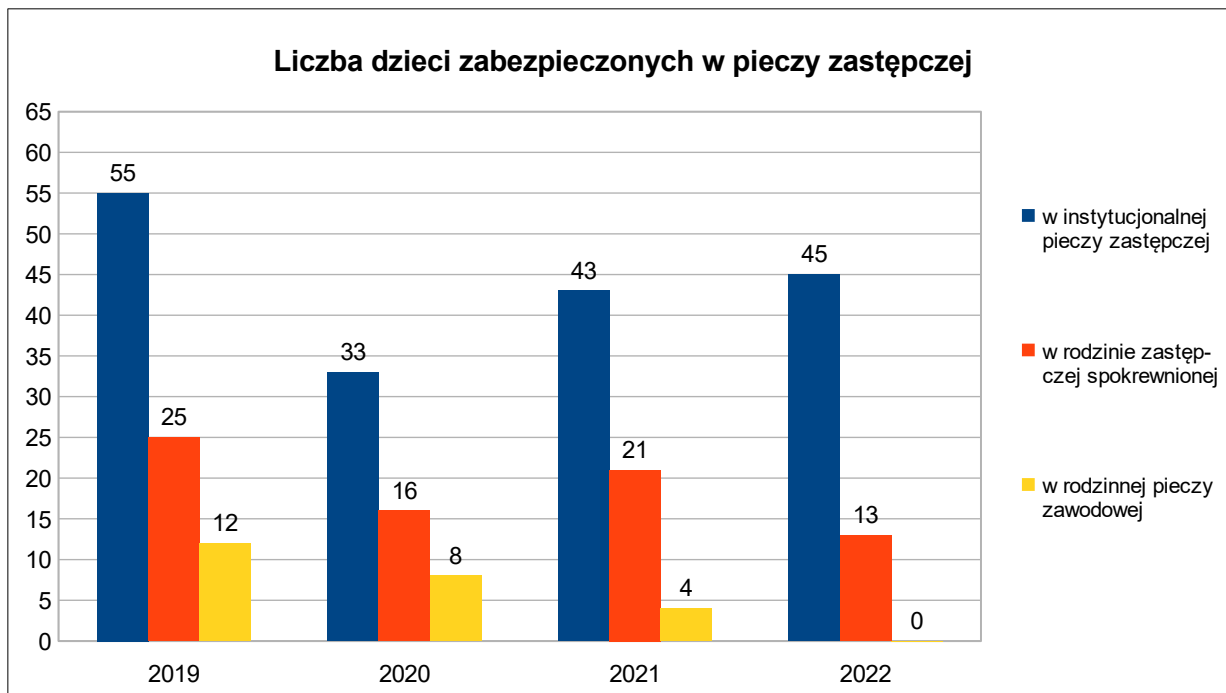

wychowawczych i współpracy z asystentem rodziny, inne tj.:zaburzenia psychiczne, zakład karny, pozostawienie w szpitalu.

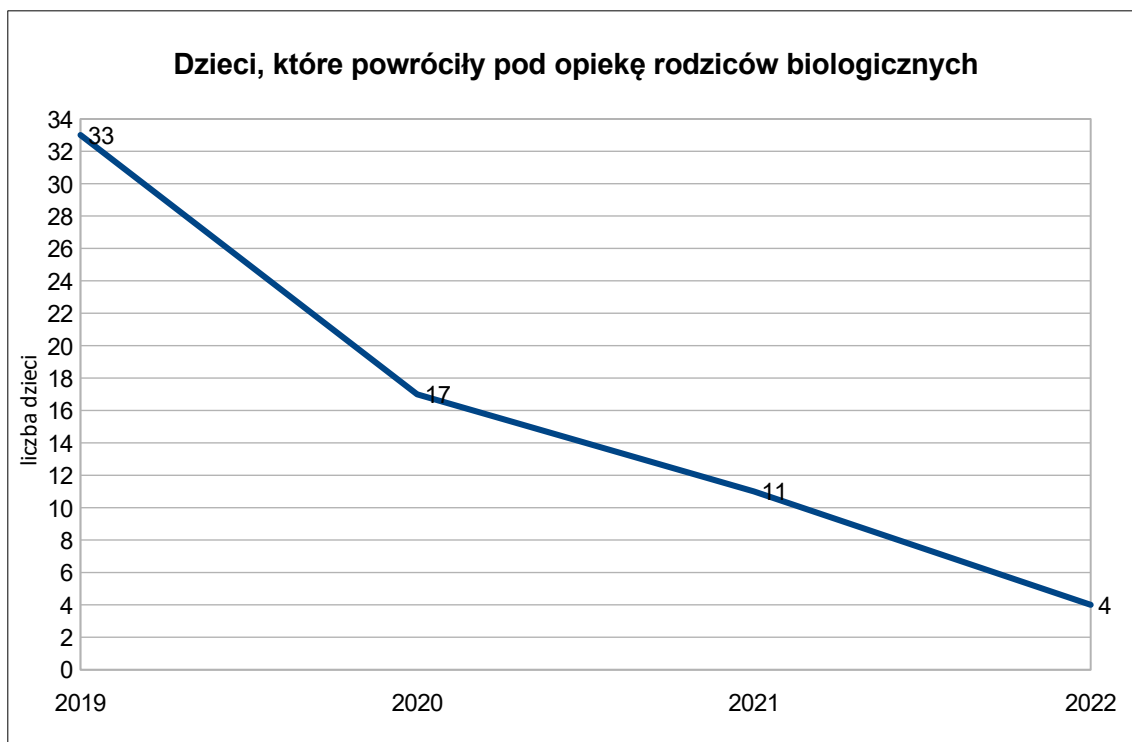
Tabela 5. Liczba dzieci zabezpieczonych w pieczy zastępczej według przyczyn zabezpieczenia

Przyczyna umieszczenia	2021	2022
nadużywanie alkoholu przez rodziców	15	16
zażywanie środków psychoaktywnych przez rodziców	40	17
przemoc wobec dzieci	12	10
brak podstawowych kompetencji opiekuńczo-wychowawczych i współpracy z asystentem rodziny	5	10
inne (zaburzenia psychiczne, zakład karny, pozostawienie w szpitalu)	3	7

W porównaniu do roku 2021 w roku sprawozdawczym znacznie spadła liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z powodu zażywania środków psychoaktywnych przez rodziców.

Z uwagi na bierność rodziców w podejmowaniu działań celem powrotu dzieci do domu w 2022 r. powróciło 4 dzieci. Główną przyczyną niepodjęcia działań w celu odzyskania dzieci jest zerwanie współpracy z asystentem rodziny, z powodu występujących uzależnień od środków psychoaktywnych i alkoholu. Rodzice nie chcą podejmować stosownego leczenia, ponieważ nie identyfikują się z problemem uzależnień. 7 rodziców zostało zobowiązanych przez Sąd do współpracy z asystentem rodziny, pomimo wyznaczonych zadań do zrealizowania rodzice lub samotne matki nie podjęły żadnych działań celem powrotu dzieci pod ich opiekę. Liczba dzieci przebywająca w instytucjonalnej lub rodzinnej pieczy zastępczej jest nadal wysoka. Przyczyną takiej sytuacji jest niestety nadmierne uzależnienie od środków psychoaktywnych oraz brak kompetencji opiekuńczo-wychowawczych.

Obowiązek współdziałania świadczeniobiorców z jednostkami i pracownikami pomocy społecznej został wielokrotnie zaakcentowany w ustawie, niemniej przepisy dokładnie nie wskazują sposobu jego realizacji. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej brak współdziałania osoby z pracownikiem socjalnym w rozwiązywaniu trudnej sytuacji życiowej m.in. mogą stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczenia, uchylenia przyznania świadczenia lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, co w większości osób nie przynosi zamierzonych efektów, co przedstawia powyższy wykres.

Rozpoczynając współpracę z asystentem, rodzina podpisuje wspólnie sporządzony plan pracy, który zawiera cel główny, cele szczegółowe wynikające z wniosku i wskazań do pracy pracownika socjalnego. Realizacja wspólnie z rodziną wyznaczonych celów poprzez podejmowane działań przynosi zamierzone efekty tylko w przypadku gdy rodzinie zależy na współpracy z asystentem i wykazuje chęć poprawy swojego funkcjonowania celem powrotu dzieci do rodziny.

Działania podejmowane przez asystentów rodziny mające na celu podnoszenie kompetencji rodzin.

Asystenci rodziny głównie pracują nad podniesieniem przez rodzinę kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, podjęcia stosownego leczenia z uzależnień oraz podjęcia działań zmierzających do zapewnienia dzieciom prawidłowego rozwoju jak i pozostania w rodzinach

biologicznych. Asystenci w swojej pracy wykorzystują bezpośrednią pracę z rodziną i jej poszczególnymi członkami jak również pracę metodą grupową wykorzystując różne modele między innymi formę warsztatową, szkoleń oraz spotkań indywidualnych czy udział w zespołach dot. funkcjonowania rodziny.

Celem przeprowadzonych działań jest integracja rodzin, ukazanie pozytywnych emocji, bezpośrednia praca rodzica z dzieckiem, zagrożenia wieku dojrzewania nastolatków, poprawa warunków materialnych. Efektem proponowanych działań jest lepsze funkcjonowanie rodziny i poszczególnych członków.

Przeprowadzono min. warsztaty:

- „Kartka dla hospicjum”
- „Dzień pszczoł połączony z apetytem na pomaganie”
- „Mamo ubrudź się”
- Zajęcia sensoryczne: „sensoryczne Krasnale”, „sensoryczny Mikołaj”
- Jesienne warsztaty artystyczne
- „Zjawisko pornografii wśród dzieci i młodzieży”
- „Aktywizacja zawodowa”

W proponowanych warsztatach i działaniach wzięło udział 150 osób.

Ogłoszono konkursy min. „Bo najpiękniejsze są polskie kwiaty”, „Mamo jesteś najlepsza”, „**Moje wspomnienie z wakacji**”, zabawy z okazji Dnia Dziecka na Sali Kolumnowej, „Moja niepodległość”, „Podaruj kartkę na święta”..

W konkursach i zabawach udział wzięło ok. 120 dzieci.

Członkowie rodzin kierowani byli do pedagogów, psychologów i innych specjalistów. Pedagodzy przeprowadzili dwie edycje „Warsztatów dla rodziców”. Celem warsztatów było podniesienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych. Warsztaty ukończyło 25 osób.

Pedagodzy zrealizowali warsztaty „Na zakręcie” połączone z projekcją filmu dotyczące uzależnień występujących w rodzinach, w których uczestniczyło 15 osób oraz warsztaty dotyczące pornografii wśród nastolatków. W warsztatach uczestniczyło 10 osób. Z okazji „Dnia Dziecka” przeprowadzono zabawę integracyjną połączoną z edukacją w tematyce form spędzania wolnego czasu w celu budowania prawidłowej relacji na płaszczyźnie rodzic-dziecko. W wydarzeniu brało udział 50 osób. Pedagodzy współpracowali z lokalnymi instytucjami kultury: Biblioteką i Muzeum Porcelany.

Asystenci wspierali podopiecznych w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych poprzez uczestniczenie w szkoleniach, projektach, stażach celem podjęcia zatrudnienia. Rozwiązywali problemy mieszkaniowe, materialne, zdrowotne, prawne, rodzinne, uczestniczyli w każdym aspekcie życia rodzinnego. W 2022 r. dwie rodziny uzyskały lokale socjalne.

Asystenci rodzin od 2022 roku kontynuowali projekt socjalny: „**Chodź, poznaj, pokochaj**”, którego celem było pokazanie rodzinom z dziećmi pięknych okolic naszego miasta jak również ukazanie form spędzania czasu wolnego. Ponadto miał on zapobiegać marginalizacji i wykluczeniu społecznemu. Realizacja projektu pokazała jak rodzice angażują swoje dzieci w wspólną integrację, jak wyglądają relacje na płaszczyźnie rodzic-dziecko. Ponadto zauważalna była troska rodzica o swoje dziecko lub dzieci.

Rodzice nadal wspierają się i spotykają w ramach grupy samopomocowej „**Liga mistrzów**”. Grupa wsparcia powstała w 2019 roku, jej członkowie wspierają się w rozwiązywaniu problemów dnia codziennego. Spotkania odbywają się cyklicznie raz w miesiącu. Uczestniczy w nich od 6 do 8 osób. Rodzice wymieniają się spostrzeżeniami na temat wychowania dzieci-nastolatków oraz wspierają w trudnościach codziennego życia.

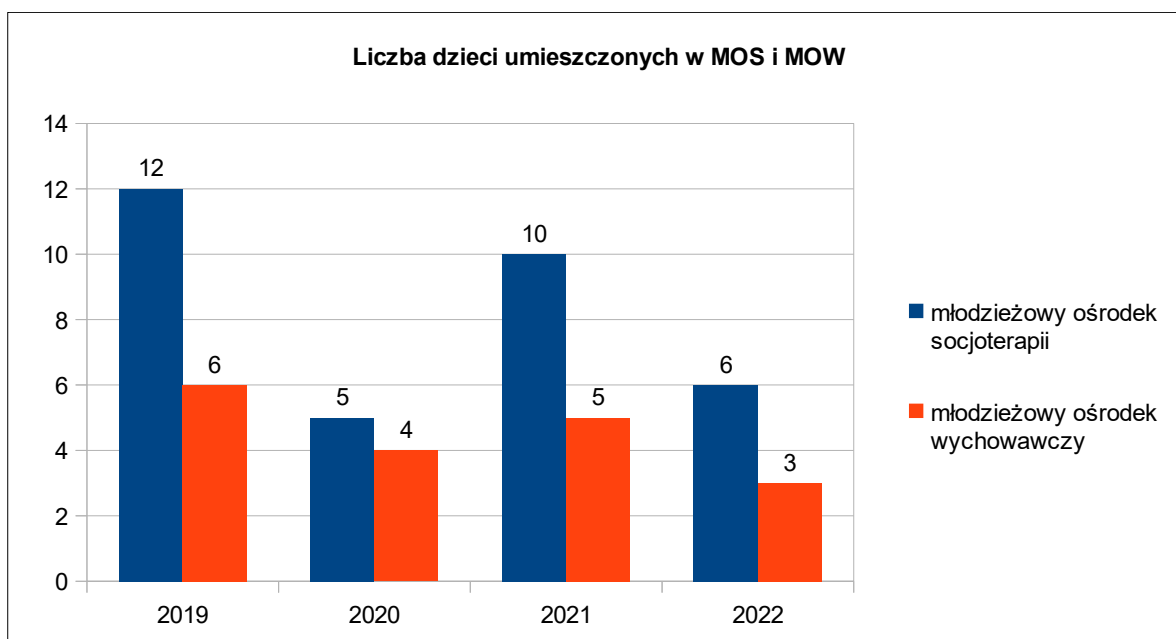
Nadal też raz w miesiącu spotykają się rodzice dzieci z spektrum autyzmu „**Spotkania na Niebiesko**”. Celem spotkań jest integracja rodziców wychowujących dzieci w spektrum autyzmu, reintegracja społeczna, wymiana doświadczeń, aktywne spędzanie czasu wolnego. Grupa wsparcia powstała z uwagi na fakt udzielanego wsparcia 4 rodzinom posiadającym dzieci z spektrum autyzmu. Rodzice wymieniają się doświadczeniami, uwagami dot. postępowania z dziećmi, spotykają się z specjalistami.

Grupa wsparcia „**DOBROSTAN**” skierowana jest do osób chorujących onkologicznie oraz przewlekle. Uczestnikami spotkań są osoby objęte wsparciem asystenta rodziny i mieszkańcy Wałbrzycha. Grupa powstała w grudniu 2021r. i prowadzona jest w formie warsztatów psychoedukacyjnych z elementami Terapii Simontonowskiej (spotkania raz w tygodniu). Ze wsparcia skorzystały dwie matki, które chorują przewlekle.

Asystent rodziny współpracuje również z wieloma instytucjami działającymi na rzecz rodziny: kuratorami, wychowawcami i pedagogami ze szkół, przedszkoli, świetlicami, placówkami ochrony zdrowia, policją, strażą miejską „Patrol szkolny”, Młodzieżowymi Ośrodkami Wychowawczymi, Młodzieżowymi Ośrodkami Socjoterapeutycznymi oraz organizacjami pozarządowymi, Fundacją Rozwoju Ekonomii Społecznej (7 Niebo, Zielony Zakątek).

Z oferty wsparcia świetlic w 2022 r. skorzystało 7 dzieci z 6 rodzin. Tak mała liczba dzieci spowodowana jest faktem, że dzieci szkolne niechętnie chcą korzystać z tego rodzaju wsparcia. Rodzice również pomimo ukazania korzyści z uczestnictwa w proponowanych działaniach nie wykazują zainteresowania.

Dzieci i młodzież nie realizujący obowiązku szkolnego lub przejawiający zachowania demineralizacyjne na wniosek rodzica lub Sądu umieszczane są Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapeutycznym lub w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym. Poniższy wykres przedstawia dzieci umieszczone w MOW i MOS w 2022 r.

Wsparcie asystenta rodziny w Domu dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Ciąży

W Domu dla Matek z Małoletnimi Dziećmi i Kobiet w Ciąży asystent rodziny podejmuje działania celem podniesienia kompetencji opiekuńczo-wychowawczych, wyjścia z bezdomności poprzez złożenie wniosku dot. otrzymania lokalu socjalnego, podjęcia zatrudnienia poprzez uczestnictwo w projektach, stażach. Przeprowadził treningi gospodarowania budżetem domowym, treningi kulinarne, utrzymania porządku w zajmowanym pomieszczeniu.

Zorganizował zajęcia sensoryczne dla dzieci, które prowadziło 7 matek. Zajęcia zostały zorganizowane z uwagi na potrzebę poprawy relacji na płaszczyźnie rodzic - dziecko. Matki zaproponowały formę poprowadzenia zajęć samodzielnie, z wykorzystaniem własnych pomysłów, czego efektem było wzmocnienie więzi. Przeprowadzane były indywidualne konsultacje pedagogiczne.

Podjmowano działania:

- Laurka na Dzień Babci i Dziadka
- Dzień Naleśnika
- Zabawa integracyjna EkoMiasto z okazji Dnia Dziecka
- Wykonano ozdoby świąteczne
- Zorganizowano sesję zdjęciową dla dzieci z okazji Mikołaja

Asystent rodziny w ramach **projektu socjalnego** „W górach jest wszystko, co kocham”,

przy współpracy z sponsorami tj. Firmą „Tatromaniak”, „Osada Czerwone Wierchy”, członkami Stowarzyszenia „Lady Shadow”, grup: „Vulcaneria Wrocław”, „Angry Wolf FG Wałbrzych”, „Bractwo Motocyklowe Wałbrzych”, „Rebels of Road MC”, restauracji: Zapieček Zakopane, Poziom 1959 Kasprowy Wierch, Manufaktura Lodów Naturalnych Świebodzice zorganizował wyjazd wraz z trzema matkami i ich dziećmi do Zakopanego.

Projekt miał na celu promowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego, wzmocnienie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców, wzmocnienie pozytywnych więzi łączących rodzica z dzieckiem poprzez wspólne aktywne spędzanie czasu, podniesienie świadomości i wiedzy dotyczącej poruszania się po dużym mieście, obiektach turystycznych, wzmacnianie pewności siebie i poczucia sprawczości poprzez czynny udział i zaangażowanie w organizację wyjazdu, naukę bezpiecznego poruszania się po szlaku turystycznym.

Projekt w całości był realizowany przy wykorzystaniu środków finansowych jakimi dysponują rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny oraz ze środków pozyskanych od sponsorów.

Asystent rodziny zmotywował matki do udziału w biegu pt. „Wałbrzych Tętni Dobrem”. Aktualnie 6 matek uczestniczy w projekcie „Nie emigruje tu pracuje”.

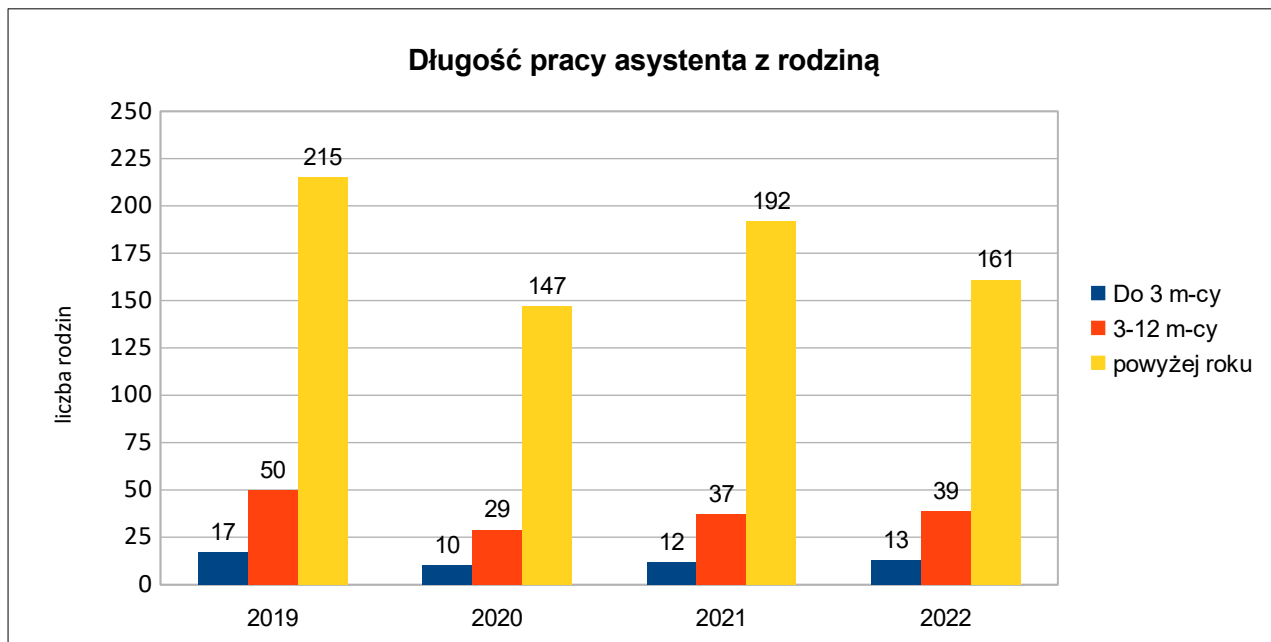
Wspieranie rodziny w ramach asystenta rodziny jest procesem długofalowym dającym bardzo trudno osiągalne i wymierne efekty działania, jednak niweluje istotne zmiany w sytuacji życiowej rodziny, postępowaniu jej i członków rodziny i prowadzi do samodzielności i podniesieniu jakości życia.

Czas pracy asystenta:

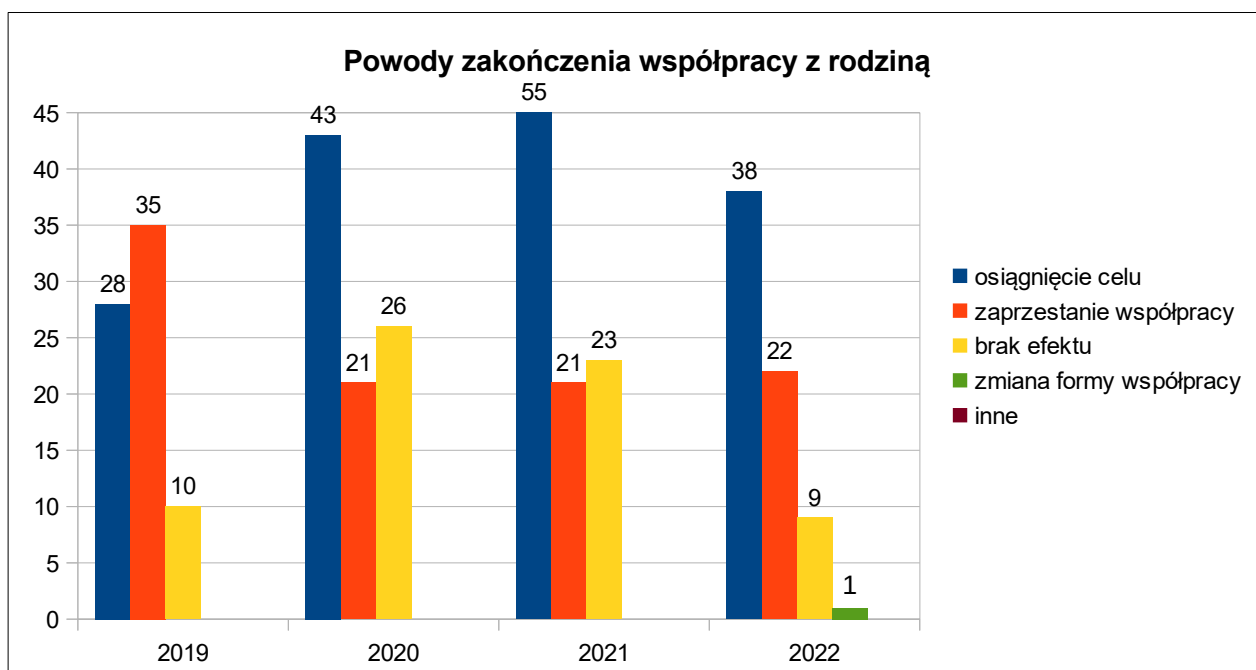
Czas pracy asystenta w stosunku do rodzin objętych wsparciem w 2022 roku:

- ponad rok - 162 rodziny,
- w okresie od 3 m-cy do roku - 39 rodzin,
- poniżej 3 m-cy - 13 rodzin.

Z uwagi na złożoność występujących w rodzinie problemów czas pracy asystenta w rodzinach objętych wsparciem ulega wydłużeniu. Deficyty występujące w rodzinach wymagają pogłębionej diagnozy, długofalowej terapii i leczenia oraz pomocy specjalistycznej.

W 2022 r. zakończono współpracę z 70 rodzinami, z czego założone cele osiągnięto w 38 rodzinach, współpracę z asystentem rodziny zerwało 22 rodziny (wyjazd z miasta Wałbrzycha, niechęć do pracy nad odzyskaniem dzieci) z powodu braku efektów zakończono współpracę z 9 rodzinami, które zostały objęte pracą socjalną pracownika socjalnego.

W 2022 roku wszystkie rodziny wymagające wsparcia asystenta rodziny zostały objęte stosowną pomocą w ciągu 7 dni roboczych.

W celu doskonalenia umiejętności i warsztatu pracy asystenci rodzin uczestniczyli w szkoleniach.

Tematyka szkoleń dotyczyła :

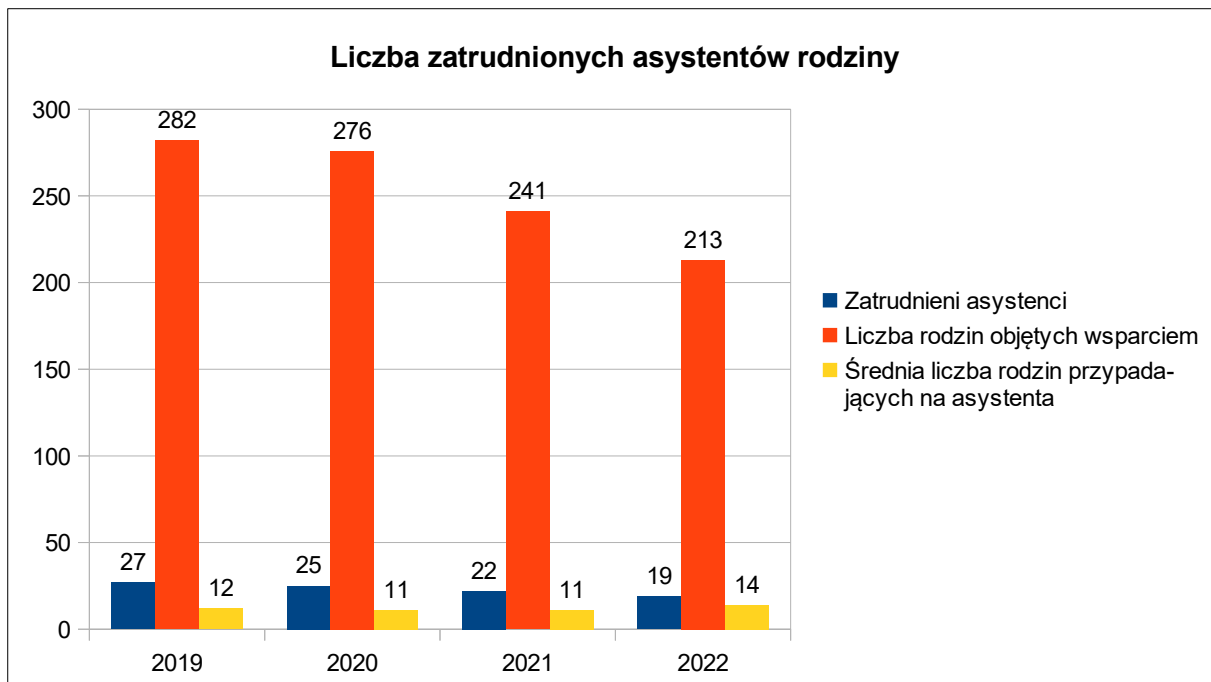
- Praca z rodziną z problemem uzależnienia
- Praca z dzieckiem z niepełnosprawnością
- Płodowy Zespół Alkoholowy, Płodowy Zespół Tytoniowy
- Trudności wychowawcze okresu dojrzewania
- Tworzenie planu pracy z rodziną
- Frustracja, agresja
- Zaburzenia zachowania u dzieci
- Kryzys suicydalny

W związku z realizacją przez Gminę Programu „Opieka Wytchnieniowa” 3 rodziny mogły skorzystać z tej formy wsparcia. Dzieci objęte wsparciem skorzystały również z koloni zorganizowanych przez ZHP.

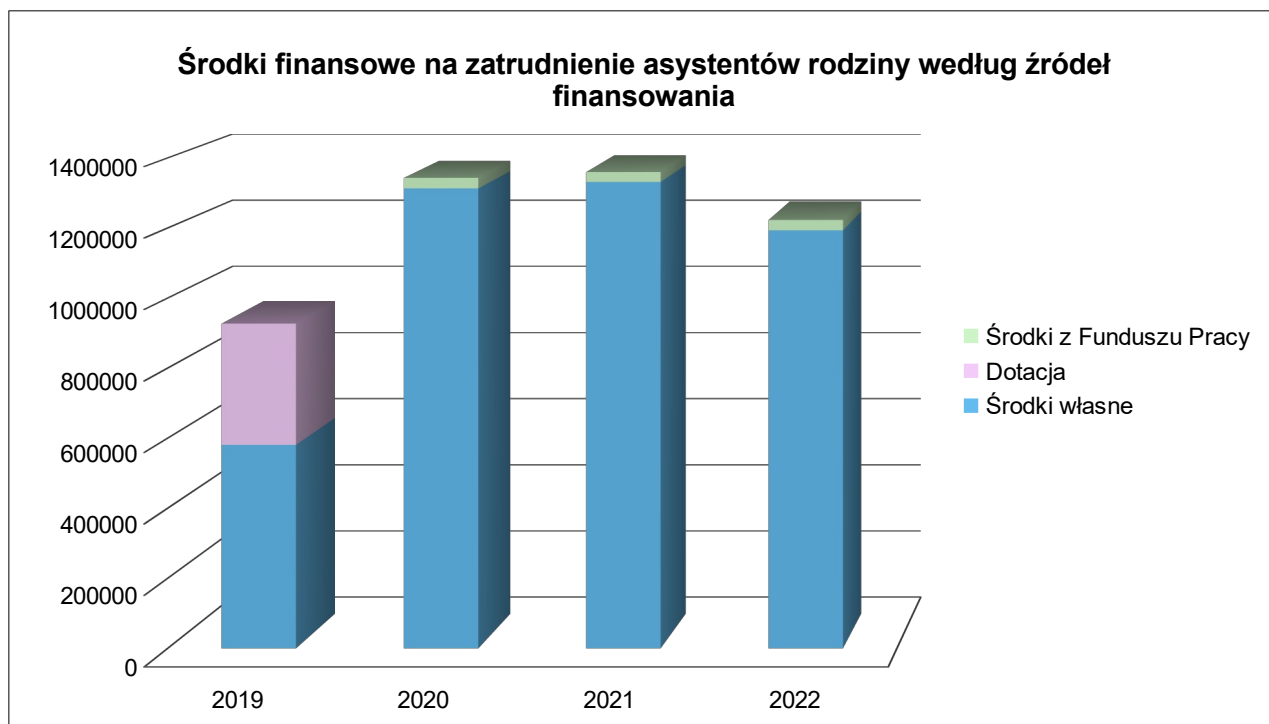
Zatrudnienie asystenta rodziny

Zgodnie z wymogami ustawy zw/w ustawy gmina realizuje obowiązek zatrudnienia asystenta rodziny. Od 01.01.2022 roku do 31.12.2022 roku w Dziale Wspierania Rodziny było zatrudnionych 19 asystentów rodzin, z czego na dzień 31.12.2022 roku pozostało 15 asystentów rodzin. Zgodnie z obowiązującą ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawy za życiem asystent rodziny pracował nie więcej niż z 15 rodzinami, średnio miał pod opieką 14 rodzin. Asystent rodziny pracuje w systemie zadaniowym.

W celu zapobiegania wypaleniu zawodowemu asystentów rodzin zorganizowano superwizję dla asystenta rodzin.

Zatrudnieni asystenci są finansowani są ze środków własnych Gminy oraz środków z Funduszu Pracy. W 2022 r. w ramach „Programu asystent rodziny na rok 2022” z Funduszu Pracy pozyskano kwotę 29 341,80 zł na dofinansowanie do wynagrodzenia asystentów rodziny. Dofinansowanie otrzymało 16 asystentów. W roku sprawozdawczym nie było innych możliwości ubiegania się o dofinansowanie do wynagrodzeń asystenta rodziny.

Pomoc w formie rodzin wspierających

W ramach działań mających na celu pomoc rodzinom w formie rodzin wspierających w 2022 r. jedna rodzina, wspólnie z asystentem rodziny udzielały dodatkowego wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Pomoc rodziny wspierającej udzielana była poprzez wsparcie emocjonalne, poradnictwa z zakresu wychowania i opieki nad dzieckiem, pomocy dzieciom w nauce, monitorowania systematyczności uczęszczania dzieci na zajęcia szkolne i poza szkolne, sposobów organizowania czasu wolnego. Rodziny nie ubiegały się o zwrot kosztów udzielonego wsparcia. Na rzecz pozyskania rodzin wspierających zostanie zorganizowana kampania.

Rozwój i funkcjonowanie środowiskowych form wsparcia dziennego

Placówki wsparcia dziennego stanowią w naszej Gminie skuteczny element wsparcia rodzin szczególnie tych, które doświadczają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc należy do zadań własnych gminy.

Placówki zapewniają dzieciom wszechstronne wsparcie począwszy od zaspokajania podstawowych potrzeb po pomoc w organizacji czasu wolnego, pokonywaniu trudności szkolnych, radzeniu sobie z zaburzeniami zachowania oraz wsparcie w sytuacjach trudnych zarówno szkolnych jak i rodzinnych. Praca placówek przynosi pozytywne efekty w zakresie rozwoju

osobowości dzieci, postępów w nauce oraz kształtowania relacji społecznych, opartych na wzajemnej pomocy, solidarności oraz współpracy.

Głównym celem oddziaływań jest efektywne przygotowanie dziecka do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu poprzez nabycie praktycznych umiejętności życiowych i społecznych przy jednoczesnym wsparciu rodziny poprzez pracę nastawioną na przezwyciężenie trudności opiekuńczo-wychowawczych oraz świadczenie specjalistycznego poradnictwa.

Placówki wsparcia dziennego prowadzone przez Gminę Wałbrzych

Lp.	Nazwa placówki	Adres placówki	Liczba miejsc
1	Placówka wsparcia dziennego Śródmieście	ul. Mickiewicza 26 58-300 Wałbrzych	15
2	Placówka wsparcia dziennego Piaskowa Góra	ul. Grota Roweckiego 3a 58-309 Wałbrzych od X zmiana adresu: ul. Dunikowskiego 39	30 od października 15 w związku z przeniesieniem do mniejszego lokalu
3	Placówka wsparcia dziennego Podzamcze	ul. Grodzka 71 58-316 Wałbrzych	15
4	Placówka wsparcia dziennego Podgórze	ul. Niepodległości 64 58-303 Wałbrzych	15

Placówki wsparcia dziennego prowadzone przez organizacje pozarządowe na zlecenie Gminy Wałbrzych

Lp.	Nazwa placówki	Adres	Podmiot prowadzący	Liczba miejsc
1	Placówka wsparcia dziennego - forma opiekuńcza z elementami socjoterapii oraz profilaktyki uzależnień	ul. B. Chrobrego 45 58-300 Wałbrzych	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Wałbrzychu ul. B. Chrobrego 45	25

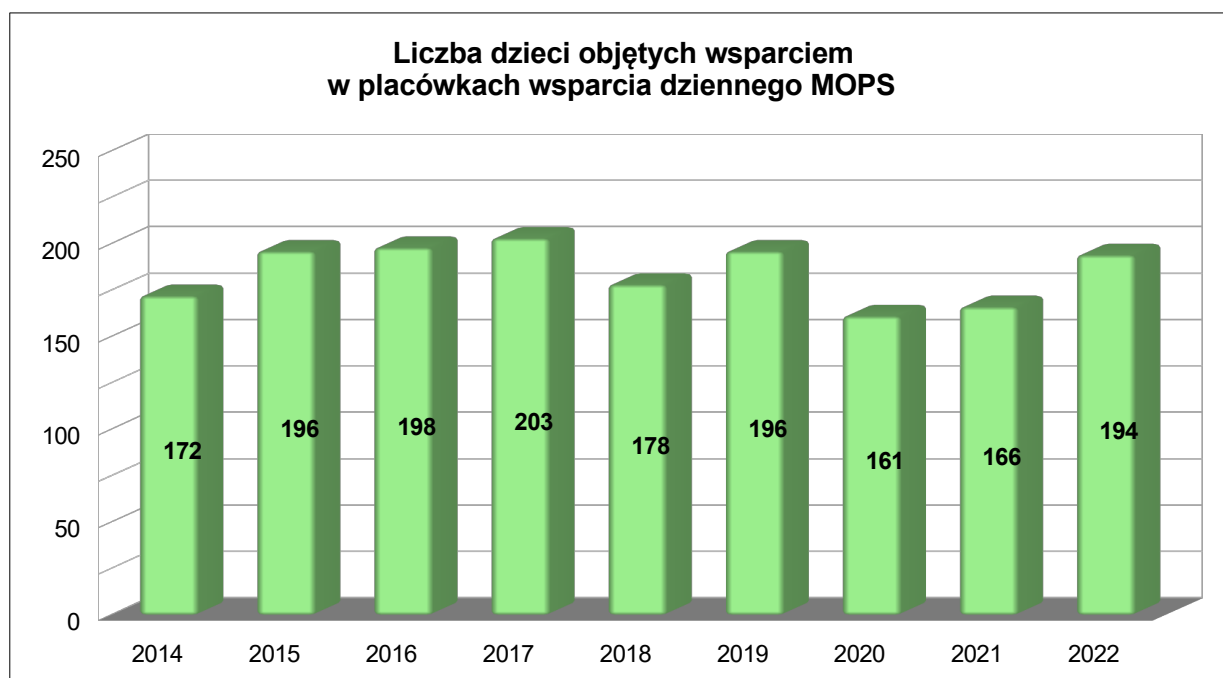
Placówki prowadzące zajęcia opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci prowadzone przez organizacje pozarządowe na zlecenie Gminy Wałbrzych

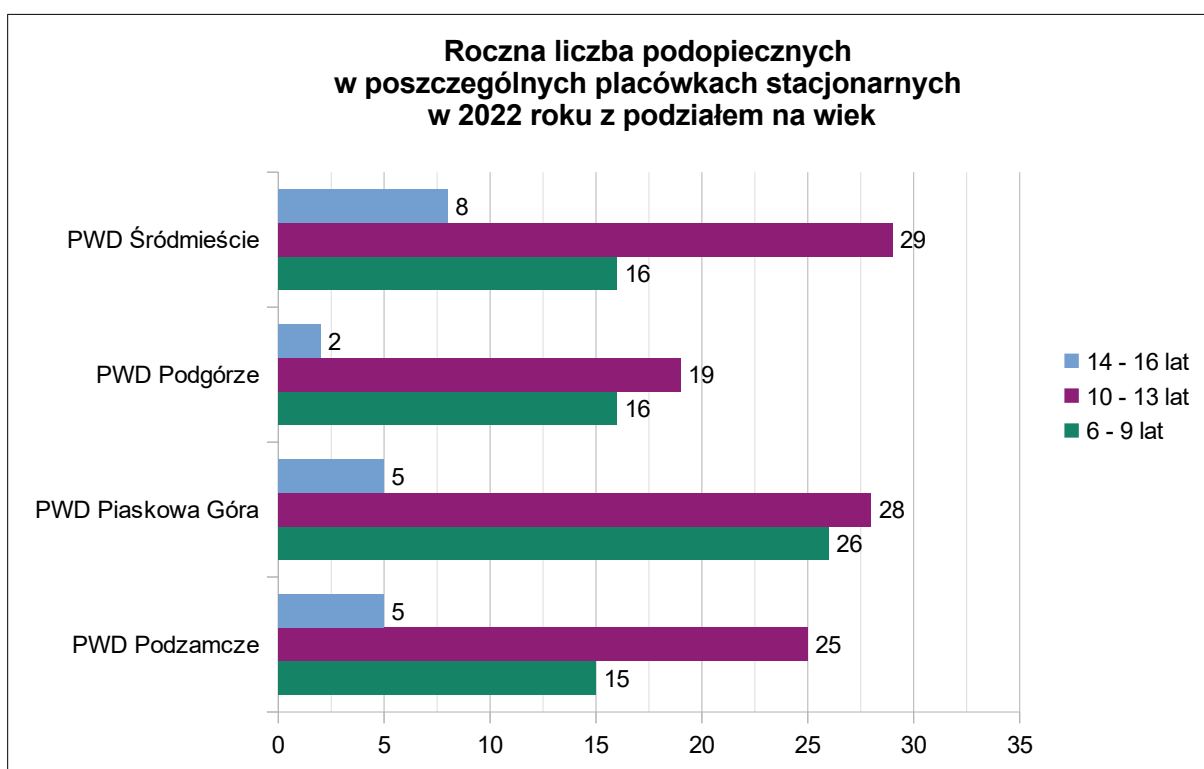
Lp.	Podmiot prowadzący	Adres placówki	Liczba miejsc
1	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Wałbrzychu	Rusinowa ul. Os. Górnicze 48 58-308 Wałbrzych	15
2	Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Powiatowy w Wałbrzychu	Biały Kamień ul. Andersa 145 58-304 Wałbrzych	15

Placówkę Wsparcia Dziennego w Wałbrzychu prowadzoną przez Gminę powołano 1 stycznia 2013 r. na podstawie Uchwały Nr XL/344/2012 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 29 listopada 2012 r. Zgodnie z uchwałą nr XXXII/406/2016 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 14 listopada 2016 r. Placówkę połączono z tut. ośrodkiem i od 1 stycznia 2017 r. działa w jego strukturze jako Zespół Placówek Wsparcia Dziennego, który realizuje zadania z zakresu zapewnienia opieki i wychowania dzieciom w celu wsparcia rodzin, przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

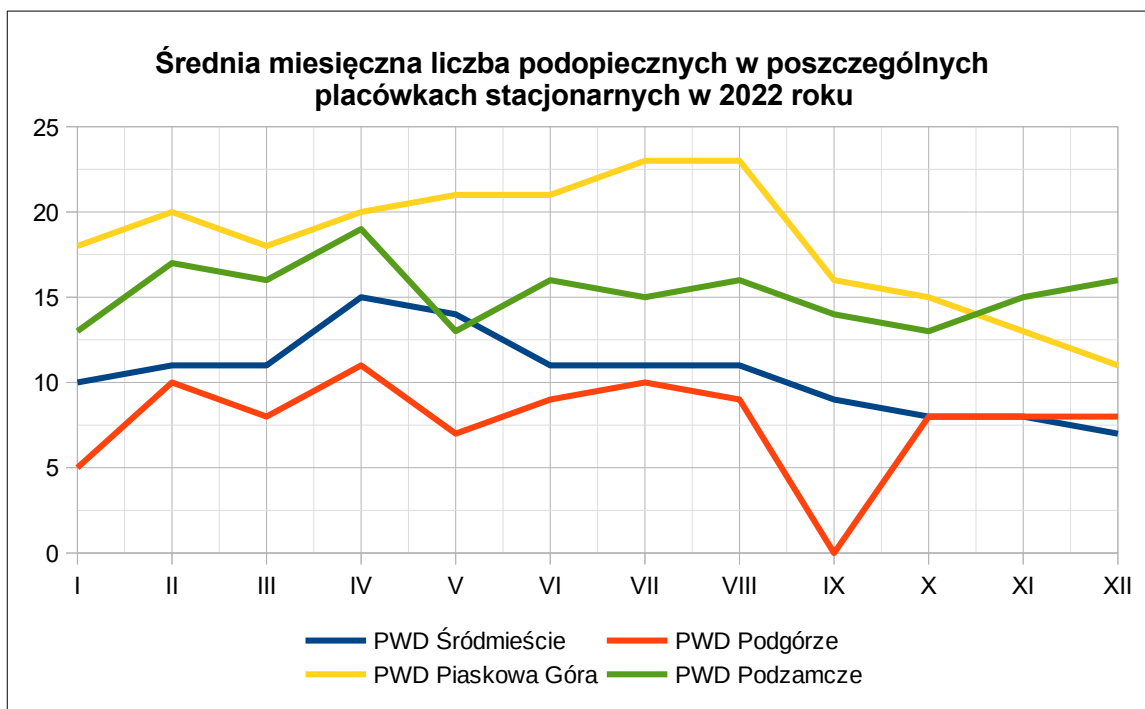
Pobyt w Placówce jest dobrowolny i nieodpłatny, a przyjęcie następuje na pisemny wniosek rodziców, opiekunów prawnych dziecka, lub na wniosek sądu. Placówka przeznaczona jest dla dzieci od 6 do 16 roku życia. W roku 2022 do placówek łącznie zapisanych było 194 dzieci.

Poniższy wykres przedstawia liczbę dzieci objętych wsparciem w placówkach wsparcia dziennego od 2014 roku. Widoczny jest spadek liczebności podczas trwania pandemii COVID-19 w 2020 i 2021 roku.

Jak wynika z tabeli, dzieci powyżej 13 lat są najmniej liczną grupą w placówkach. Jednak w związku z największym zagrożeniem związanym z uzależnieniem i przemocą, właśnie w przedziale wiekowym 14 – 16 lat, podopieczni, którzy nie chcą korzystać z PWD są kierowani do grupy młodzieżowej w Dziale Profilaktyki.

Średnia liczba podopiecznych w ciągu roku utrzymuje się raczej na stałym poziomie, z niewielkimi spadkami w okresach wzmożonej nauki w szkołach lub w czasie komunijnym oraz wzrostami na przykład podczas ferii i wakacji. Widoczny wrześnieowy spadek w PWD Podgórze wynika z zawieszenia działalności placówki w tym miesiącu, z powodu braków kadrowych. Kolejny spadek frekwencji w PWD Piaskowa Góra to wynik zmiany lokalizacji placówki. Przeniesienie do dużo mniejszego pomieszczenia przy Zespole Szkolno – Przedszkolnym nr 7 wymusiło ograniczenie ilości miejsc z 30 na 15 dostępnych.

W Wałbrzychu prowadzone były placówki wsparcia dziennego w formie opiekuńczej i opiekuńczo-specjalistycznej. W/w placówki zapewniają :

- opiekę i wychowanie,
- pomoc w nauce,
- pomoc w sytuacjach kryzysowych, szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych, osobistych w oparciu o diagnozę indywidualną dziecka i jego rodziny,
- organizację czasu wolnego, zabawę, zajęcia sportowe,
- organizację zajęć z zakresu profilaktyki uzależnień mających na celu przeciwdziałanie zachowaniom ryzykownym,
- kształtowanie postaw związanych ze zdrowym stylem życia,
- dożywianie w formie kanapek i owoców,
- stałą współpracę z rodzicami,
- współpracę ze szkołą oraz innymi instytucjami w celu udzielenia pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów.

W naszych placówkach został stworzony program profilaktyki uniwersalnej, który jest dostosowany do potrzeb rozwojowych wychowanków oraz środowiska lokalnego i służy ujednoliceniu działań wychowawczych i profilaktycznych. Jego realizacja odbywała się w ramach codziennych zajęć prowadzonych przez wychowawcę, psychologa, spotkań z przedstawicielami straży miejskiej i sanepidu i innych instytucji pomocowych, mających na celu informowanie podopiecznych o szkodliwości używek i innych zachowaniach ryzykownych.

Program z zakresu profilaktyki realizowany jest przez cały rok, co pozwala na osiągnięcie następujących celów:

1. Ochrona dziecka przed agresją, uzależnieniami (kontaktem z używkami), które hamują bądź zakłócają jego rozwój.
2. Zapobieganie patologiom tj. agresja, przemoc, uzależnienia i właściwe reagowanie w chwili pojawiania się ich na terenie placówek lub w środowisku lokalnym.
3. Promowanie zdrowego stylu życia i alternatywnych sposobów spędzania wolnego czasu.
4. Przeciwdziałanie niepowodzeniom szkolnym oraz wskazywanie sposobów zapobiegania lub ich niwelowania.

W trosce o bezpieczeństwo naszych podopiecznych przez cały rok odbywały się pogadanki prowadzone przez wychowawców dotyczące zachowań bezpiecznych i niebezpiecznych: spotkanie z nieznanymi, propozycje od obcych, samotny pobyt w domu, droga do i ze szkoły. Rozwijane były w dzieciach umiejętności rozróżniania sytuacji bezpiecznych i niebezpiecznych oraz dokonywania słusznego wyboru. Zajęcia wzbogacały liczne prelekcje straży miejskiej wsparte prezentacjami multimedialnymi. Wiele uwagi poświęcono promowaniu zdrowego stylu życia oraz zachowaniom proekologicznym, wdrażaniu do aktywnego wypoczynku i rekreacji a także problemom okresu dorastania oraz dbaniu o higienę osobistą. Nasi podopieczni zostali zapoznani z podstawami pierwszej pomocy przedmedycznej. W tym roku został położony szczególny nacisk na dostarczanie wiedzy o szkodliwości palenia papierosów, picia alkoholu, spożywania napojów energetycznych i zażywania narkotyków oraz propagowanie świadomego wybierania programów TV i racjonalnego korzystania z komputera i internetu. W tym celu oprócz standardowych zajęć z wychowawcami i psychologiem wychowankowie, oglądali filmy o zagrożeniach związanych z sięgnięciem po alkohol, narkotyki lub papierosy.

W ramach zadań w roku 2022 Zespół Placówek Wsparcia Dziennego zorganizował szereg zajęć rozwijających zainteresowania dzieci i młodzieży, tj.: plastyczne, techniczne, muzyczne, sportowe, czytelnicze, integracyjne a także profilaktyczne; odbyło się kilkanaście wycieczek oraz spotkań okolicznościowych. Przez cały rok, placówki wsparcia dziennego zapewniały systematyczne dożywianie w postaci kanapek i owoców. Zorganizowano dla podopiecznych wypoczynki zimowy oraz letni.

Zespół Placówek Wsparcia Dziennego dzięki współpracy z innymi organizacjami i instytucjami współorganizował i uczestniczył w imprezach i projektach integracyjno – edukacyjnych. Najważniejsze działania to m.in:

- **„Dzień babci i dziadka”**

Wychowankowie wszystkich placówek, przygotowali własnoręcznie kolorowe czapeczki z włóczki, które wraz ze słodkim upominkiem zostały przekazane podopiecznym domów pomocy społecznej, dziennych domów pomocy oraz seniorom korzystającym z pomocy zakupowej MOPS. Odwiedziny dzieci zakończyły pięknym występem.

- **„Bal karnawałowy”**

Bal karnawałowy to już tradycja w naszych świetlicach, zabawa która pozwala na integracje grupy naszych podopiecznych. W tym roku bawili się także pracownicy socjalni z poszczególnych dzielnic, gdzie mieszczą się placówki. Podczas balów odbyły się konkursy i zabawy integracyjne jak zawsze z pysznym i zdrowym poczęstunkiem.

- **„Walentynki”**

Jak co roku, podopieczni placówek wsparcia dziennego rozdali wszystkim pracownikom Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu upominki z okazji Dnia Zakochanych. Tym razem dzieci uszyły urocze breloki w kształcie serduszek. Rozdając walentynkowe upominki życzyły każdemu dużo miłości i serdeczności.

- **„Kampania ławkowa”**

Kampania mająca charakter ogólnospołeczny, kierowana do szerokiego grremium odbiorców. Jej głównym celem jest zwrócenie uwagi na zjawisko przemocy w rodzinie i najbliższym otoczeniu. Podopieczni placówek tworzyli i rozwieszali hasła antyprzemocowe, przemaszrowali przez centrum miasta, rozdając bransoletki z symbolem białej wstążki. Stykając się w ten sposób ze społecznością lokalną uświadamiali ją, prowokując do refleksji i zmiany zachowań oraz pokazując sprzeciw zachowaniom przemocowym.

- **”Dzień kobiet”**

Męska część świetlicowej społeczności przygotowała piękne tulipany z origami oraz słodki poczęstunek dla swoich koleżanek i Pań wychowawczyń. Celem takich spotkań jest kultywowanie tradycji związanych z Dniem Kobiet.

- **„Marsz do wiosny”**

Jak co roku wiosnę witali pracownicy i podopieczni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu. Z transparentami, kwiatkami i cukierkami przemaszrowali po wałbrzyskim Śródmieściu i przeszli do siedziby zaprzyjaźnionej Biblioteki Pod Atlantami. Tam, dzięki współpracy ze stowarzyszeniem O!Kultura zorganizowano audycję muzyczną dla najmłodszych, pt.: „Świat muzyką malowany” przygotowaną przez artystów Filharmonii Sudeckiej.

- **„Mecz dla Ukrainy”**

W kwietniu na hali sportowej w Aqua Zdroju odbył się mecz charytatywny „Gramy dla Ukrainy”. Przygotowano mnóstwo fantów, które sprzedawano w trakcie imprezy. Cały dochód zgromadzony podczas wydarzenia został przekazany na pomoc dzieciom ukraińskim, które schroniły się w Wałbrzychu uciekając przed wojną. Natomiast dzieci ze świetlic wykonały kilkaset niebiesko – żółtych wstążek, które przypinały każdemu uczestnikowi wydarzenia.

- **„Wielkanocny kiermasz charytatywny”**

W niedzielę palmową, odbył się kiermasz wielkanocny zorganizowany we współpracy ze stowarzyszeniem „Przyjazny Stary Zdrój”, na którym wystawiono również prace naszych podopiecznych z PWD Piaskowa Góra. Dochód ze sprzedaży został przekazany na pomoc zwierzętom z terenów objętych wojną w Ukrainie.

- **„Wielkanoc”**

Jak co roku, w każdej placówce, odbyły się spotkania wielkanocne, podczas których do wspólnego stołu zasiadają nasi podopieczni, rodzice, wychowawcy oraz zaproszeni goście. Wspólne świętowanie to czas radosny, pełen optymizmu i nadziei. W tym roku na naszych podopiecznych, czekała niespodzianka – odwiedził ich króliczek wielkanocny ze słodkimi podarunkami. Placówka z Piaskowej Góry, została również zaproszona na kolejny poczęstunek świąteczny do siedziby zaprzyjaźnionego Stowarzyszenia „Przyjazny Stary Zdrój”, z którym wspólnie organizujemy akcje integrujące lokalną społeczność.

- **„Laurka dla strażnika lasów”**

Jedna z placówek wzięła udział w ogólnopolskiej akcji „Laurka dla strażników lasów”, której celem było podziękowanie leśnikom za ich ciężką pracę nad opieką lasów w całej Polsce. Zostały przygotowane piękne prace z których powstały ogromne laurki, które przekazano polskim nadleśnictwom.

- **„Akcja „Czysty Wałbrzych”**

Coroczna akcja miejska, w której od samego początku czynny udział biorą, wraz ze swoimi najbliższymi, pracownicy i wychowankowie Zespołu Placówek Wsparcia Dziennego. Każdorazowo zbieramy się wokół wybranych dzielnic, aby wspólnie zadbać o środowisko i estetykę naszego miasta, uczestnicząc w pracach porządkowych oraz nasadzeniu nowych roślin i drzew. W tym roku, w ramach ogólnopolskiej kampanii „Kręci nas recykling”, dzieci posprzątały wejście na Ptasią Kopę.

- **„Kredowanie dla pokoju”**

Podopieczni naszych świetlic wraz ze społecznością ukraińską, przygotowali happening, którego celem było duchowe wsparcie mieszkańców objętej wojną Ukrainy. Dzieci przed wałbrzyskim

ratuszem przygotowały rysowane kredą symbole pokoju i bezpiecznego świata bez wojny i przemocy.

- **„Dzień sportu”**

W kwietniu odbył się międzyświatlicowy turniej sportowy. Podopieczni ze wszystkich świetlic zmierzili się w różnych dyscyplinach sportowych. Pod okiem profesjonalnego trenera piłki nożnej, rozegrali również emocjonujący mecz. Celem tego dnia było propagowanie zdrowego stylu życia poprzez zachęcanie dzieci do aktywności ruchowej, wdrażanie do współdziałania i współżycia w grupie, poznawanie i przestrzeganie zasad zdrowej rywalizacji sportowej oraz rozwijanie sprawności fizycznej i odporności psychicznej.

- **„Bieg pokoju”**

W maju podopieczni Placówek Wsparcia Dziennego mieli okazję spotkać się z uczestnikami Biegu Pokoju. Bieg Pokoju – Peace Run, to niezwykle bieg z pochodnią, którą niosło setki tysięcy biegaczy - wolontariuszy w ponad 140 krajach. Do Wałbrzycha dotarła grupa biegaczy z Czech, Węgier, Ukrainy, Słowacji a nawet Gwatemali. Biegacze odśpiewali wspólnie z naszymi wychowankami hymn biegu, pokazali dzieciom na ich własnym przykładzie, jak ludzie z różnych krajów mogą ze sobą współpracować, biegać i żyć w zgodzie. Każde chętne dziecko mogło potrzymać Pochodnię Pokoju życząc w myślach czegoś dobrego dla drugiego człowieka.

- **„Nic co polskie nie jest mi obce”**

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy w ramach Europejskiego Tygodnia Umiejętności Zawodowych oraz Europejskich Dni Pracodawców 2022 zorganizował 18 i 20 maja wydarzenia Informacyjno-Edukacyjne dla obywateli Ukrainy. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej jako jeden z 15 wystawców również włączył się w przygotowanie obu wydarzeń. Podczas spotkań uchodźcy mogli się dowiedzieć, gdzie w naszym mieście czeka na nich pomoc edukacyjna, w znalezieniu pracy czy opieki dla dziecka. Pracownicy naszego Ośrodka informowali gości gdzie można w naszym mieście liczyć nie tylko na wsparcie w opiece nad dziećmi, ale też na opiekę psychologa. Zespół Placówek Wsparcia Dziennego zorganizował również kącik zabaw dla dzieciaków, by ich mamy, które przyjdą załatwiać sprawy związane ze swoją pracą i edukacją mogły na chwilę pozostawić maluchy pod fachową opieką.

- **„Przytul się do drzewa”**

Wiosną wzięliśmy udział w ogólnopolskiej akcji organizowanej przez Fabrykę Aktywności Młodych, której celem było zwrócenie uwagi na los lasów polskich w okresie kiedy ściółka leśna jest wysuszona, co doprowadza średnio do 6000 pożarów rocznie, a 77% tych pożarów wybucha z winy człowieka. Akcja miała na celu pokazanie, że los lasów jest w naszych rękach, a po lesie należy poruszać się mądrze i bezpiecznie, uczulała na rzeczy które mogą nieświadomie doprowadzić do pożaru. Tym małym krokiem mogliśmy pokazać całej Polsce, że sprzeciwiamy się

celowym podpaleniom lasów. Dzieci nauczyły się, że drzewa nie są wobec nas obojętne – drzewoterapia - czyli zielona energia drzew ma niesamowity, uspokajający wpływ na nasze zachowanie. Z nadesłanych zdjęć powstał kolaż, który trafił do polskich nadleśnictw.

- **„Dzień Matki”**

Dzień mamy w szkole Clever, występ zorganizowany we współpracy ze stowarzyszeniem „Przyjazny Stary Zdrój”. Podopieczni jednej z placówek zostali zaproszeni do szkoły Clever, gdzie wystąpili ze swoim programem artystycznym, zebrane mamy wysłuchały piosenek i wierszy z okazji swojego święta.

- **„Dzień Dziecka”**

Nasze placówki wzięły udział w festynie zorganizowanym we współpracy ze Stowarzyszeniem „Przyjazny Stary Zdrój”. Na naszych podopiecznych czekało wiele atrakcji, dmuchany zamek, konkurencje sportowe i kulinarne. Misją uczestnictwa w takich inicjatywach jest integracja mieszkańców z naszego miasta, wspieranie inicjatyw społecznych, a przede wszystkim dostarczanie bodźców emocjonalnych, sprzyjanie aktywności wychowanków, doskonalenie umiejętności współpracy w grupie. Również z tej samej okazji, tradycyjnie jak co roku, odbyło się wyczekiwane przez dzieci, wyjście na wspólny posiłek oraz seans kinowy. Pracownicy ZPWD wsparli również swoimi działaniami animacyjnymi festyny z okazji Dnia Dziecka przy Zespole Szkolno Przedszkolnym nr 8 oraz przy Zespole Szkolno Przedszkolnym nr 5.

- **„Lokalna Współpraca – To się opłaca!”. Rajd na Podgórzu.”**

22 czerwca, w ramach inicjatywy „Lokalna Współpraca – To się opłaca!”, zorganizowano w dzielnicy Podgórze rajd terenowy dla dzieci i młodzieży, połączony ze spotkaniem profilaktycznym oraz poczęstunkiem. Wydarzenie pod nazwą „Spacer po zdrowy styl życia” powstało we współpracy instytucji pomocowych działających na obszarze ww. dzielnicy: Działu Profilaktyki, Zespołu Placówek Wsparcia Dziennego, Działu Wspierania Rodziny, Zespołu Pracy Socjalnej nr 4, Policji, Publicznej Szkoły Podstawowej nr 5 oraz Dziennego Domu Pomocy Senior Plus. Wychowankowie placówek wsparcia dziennego oraz uczniowie Szkoły Podstawowej nr 5 ruszyli na spacer w kierunku Małego Wołowca. Po powrocie ze spaceru, dzieci mogły wziąć udział w wielu atrakcjach przygotowanych w ramach pikniku na terenie świetlicy środowiskowej: spotkaniu z Policją, zabawach plastycznych, konkurencjach sportowych oraz konkursach profilaktycznych z nagrodami. W pikniku wzięli również udział podopieczni Dziennego Domu Senior Plus z Podgórza, którzy przygotowali na tę okazję własne wypieki. Głównym założeniem inicjatywy była promocja zdrowych alternatyw spędzania wolnego czasu, takich jak aktywność fizyczna czy różnego rodzaju aktywność twórcza.

- **„Dzień rodziny i rodzicielstwa zastępczego”**

W czerwcowe popołudnie Zespół Placówek Wsparcia Dziennego wsparł w organizacji łączoną imprezę z okazji Dnia Rodziny i Rodzicielstwa Zastępczego. W trakcie wyświetlony został film w kinie plenerowym, można było skorzystać z wielu atrakcji, wychowawcy aktywnie przyłączyli się do całej akcji organizując stoisko animacyjne dla dzieci.

- **„Festiwal piosenki osób niepełnosprawnych”**

Chętni podopieczni ze wszystkich placówek uczestniczyli w festiwalu piosenki osób niepełnosprawnych, który odbył się w wałbrzyskiej galerii handlowej. Wychowankowie zaśpiewali piosenkę, którą przez kilka tygodni szlifowali pod okiem wychowawców. Podczas imprezy nie zabrakło wspólnych tańców, dobrej zabawy i dobrej muzyki. Udział w tego typu wydarzeniach uwrażliwia na zagadnienie niepełnosprawności, kształtowanie pozytywnej postawy wobec osób niepełnosprawnych, motywuje do przełamywania barier i lęku przed kontaktem z osobami niepełnosprawnymi, zachęca do burzenia funkcjonujących w świadomości społecznej stereotypów dotyczących osób niepełnosprawnych.

- **„Sieciaki”**

Akcja edukacyjna zainicjowana przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę, jej celem jest edukowanie najmłodszych w obszarze bezpiecznego korzystania z internetu. Program imprezy nawiązuje do fabuły edukacyjnego serwisu internetowego www.sieciaki.pl. Młodzi internauci poprzez udział w sieciakowych konkurencjach zdobywają wiedzę jak reagować na zagrożenia w internecie oraz jak ich unikać. Poznają zasady Netykiety oraz zasady bezpiecznego surfowania w sieci. Dowiadują się, jak chronić swoją prywatność w internecie, a także jakie zagrożenia niosą za sobą internetowe znajomości. W trakcie zabawy podczas pikniku dzieci mają szansę zdobyć atrakcyjne nagrody. W tym roku dodatkową atrakcją była wizyta pracownika Pogotowia Ratunkowego, który udzielił instruktażu pierwszej pomocy oraz zaprezentował wnętrze i wyposażenie ambulansu.

- **„Piknik profilaktyczny. Spotkanie ze Strażą Pożarną.”**

W sierpniu odbył się piknik, podczas którego wychowankowie placówek uczestniczyli w spotkaniu ze Strażą Pożarną. W czasie spotkania trenowali zasady pierwszej pomocy oraz mieli możliwość próbowania swoich sił z wężem strażackim. Nie zabrakło również zabaw w dmuchanym zamku i innych form aktywności na świeżym powietrzu.

- **„Warsztaty kulinarne Zero Waste”**

Podopieczni placówek wzięli udział w warsztatach kulinarnych, na których poznali techniki gotowania z wykorzystaniem maksymalnych ilości produktów, dzięki czemu powstało bardzo mało odpadów, a duże ilości pysznego jedzenia. Dzieci miały możliwość samodzielnego przygotowania zdrowych sałatek owocowo-warzywnych. Celem zajęć było kształtowanie nawyków zdrowego żywienia i przygotowywania posiłków zgodnie z zasadą zero waste, czyli tak aby nic się nie

zmarnowało.

- **„XXII TOYOTA EKO Półmaraton Wałbrzych”**

28 sierpnia pracownicy Zespołu Placówek Wsparcia Dziennego wzięli udział w największej tego roku imprezie biegowej w naszym mieście. Nie startowali w roli biegaczy natomiast podobny wysiłek włożyli w przygotowanie i poprowadzenie stoiska animacyjnego dla dzieci i dorosłych. Przez cały dzień trwania imprezy, dzięki uprzejmości i ciężkiej pracy wałbrzyskich instytucji, można było skorzystać z wielu atrakcji i konkursów.

- **„Polsko – Ukraińska wycieczka do JuraParku.”**

Podsumowaniem wakacyjnego wypoczynku był wyjazd naszych podopiecznych oraz dzieci ukraińskich ze wszystkich placówek do Krasiejowa. Najmłodszy odwiedzili miejsce, w którym mogli stanąć oko w oko z dinozaurami. Na wszystkich czekały niezapomniane przygody: kino 6D, zwiedzanie wykopalisk, lot statkiem kosmicznym, podróże w czasie, spotkania z pierwszymi ludźmi a na koniec smaczny obiad i zabawa w pobliskim wesołym miasteczku.

- **„Kino plenerowe”**

We wrześniu zostało zorganizowane kino plenerowe – do udziału w przedsięwzięciu zostały zaproszone instytucje miejskie działające w obrębie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Policja, Sąd, Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia, Zespół Interdyscyplinarny). Ich zadaniem było świadczenie nieodpłatnego poradnictwa w tym zakresie. Zespół Placówek Wsparcia Dziennego zorganizował również przestrzeń dla dzieci w postaci warsztatów kreatywności jako formę spędzania czasu wolnego. Został wyświetlony film „Cudowny chłopak” o tematyce związanej z przemocą rówieśniczą. Na koniec filmu zostały podane informacje w jaki sposób przeciwdziałać takiej przemocy, jak sobie z nią radzić, gdzie i komu ją zgłaszać

- **„V Sabacik ze Strażą Miejską”**

„Integracja, Edukacja, Zabawa” – pod takim hasłem przebiegał 17 września, Piąty Sabacik Straży Miejskiej w Wałbrzychu. Okazją do zorganizowania imprezy był obchodzony 29 sierpnia Dzień Straży Miejskiej. Na stadion przy ul. Kusocińskiego strażnicy zaprosili przedstawicieli wielu instytucji miejskich, w tym także Zespół Placówek Wsparcia Dziennego, który w towarzystwie swoich podopiecznych zorganizował mnóstwo atrakcji i animacji dla dzieci, młodzieży i dorosłych.

- **„Festyn rodzinny z pojazdami specjalistycznymi”**

W październiku na Starym Zdroju odbył się rodzinny festyn z pojazdami specjalistycznymi, można było wsiąść za kierownicę wozu wojskowego, a nawet poczuć się jak kierowca rajdowy. Wychowawcy wraz z pracownikami MOPS jak zwykle zadbali o animacje i warsztaty dla dzieci. Kolorowe warkoczyki, malowane buzi, ale również warsztaty z rękodzieła, dzieci mogły zrobić samodzielnie bransoletkę kumihimo, wykonać ludzika z kasztanów.

- **„Dzień pracownika socjalnego”**

Chcąc uhonorować ciężką pracę nasi podopieczni jak co roku postanowili wręczyć pracownikom Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej własnoręcznie wykonane upominki. Tym razem były to własnoręcznie zasadzone przez dzieci mini sukulenty w ozdobnych słoiczkach.

- **„Święto zmarłych”**

Tuż przed zbliżającym się Dniem Wszystkich Świętych podopieczni Placówek Wsparcia Dziennego pod opieką wychowawców odwiedzali pobliskie cmentarze, celem uczczenia pamięci zmarłych. Wyczyścili zapomniane groby i zapalili na nich znicze. Spacer alejkami cmentarza wprowadził wszystkich w nastrój refleksji i zadumy.

- **„Polsko – Ukraińskie Andrzejki”**

2 grudnia Zespół Placówek Wsparcia Dziennego wraz ze stowarzyszeniem „Przyjazny Stary Zdrój” oraz działającą przy stowarzyszeniu społecznością ukraińską zorganizowali międzypokoleniową polsko - ukraińską zabawę andrzejkową. Impreza była pełna rozmaitych atrakcji, zabaw taneczno-ruchowych i konkursów. Poznaliśmy cały wachlarz tradycji i wróżb andrzejkowych przyjaciół z Ukrainy, a my pokazaliśmy jakie gry i zabawy królują w Polsce.

- **„Mikołaj”**

Jak co roku 6 grudnia w ten mikołajkowy czas, na naszych najmłodszych czekało mnóstwo niespodzianek i zabawy. Do jednej ze świetlic zawitali nasi przyjaciele i darczyńcy ze stowarzyszenia „Przyjazny Stary Zdrój”, którzy obdarowali dzieci pięknymi prezentami oraz słodkimi wypiekami. Później już wszystkie placówki wybrały się na wspólny posiłek do wałbrzyskiej restauracji, gdzie znowu Mikołaj wręczył dzieciom słodkie smakołyki, przekazane przez pracowników MOPS. Zwieńczeniem cudownego i radosnego dnia był wspólny seans w kinie.

- **„Marsz białej wstążki”**

8 grudnia 2022 roku, w ramach międzynarodowych obchodów akcji „16 dni przeciwdziałania przemocy ze względu na płeć” odbył się Marsz Białej Wstążki. Marsz miał na celu okazanie sprzeciwu na wszelkie formy przemocy oraz poczucia solidarności z osobami, które doświadczają przemocy. W marszu wzięli udział przedstawiciele lokalnych władz, przedstawiciele Ośrodka Pomocy Społecznej, Rady Kobiet, organizacji pozarządowych, uczniowie i nauczyciele, dzieci ze świetlic środowiskowych, seniorzy oraz mieszkańcy Wałbrzycha. Uczestnicy happeningu mieli przygotowane plakaty oraz białe i niebieskie balony z hasłami antyprzemocowymi. Maszerując ulicami Śródmieścia rozdawane były silikonowe bransoletki z symbolem białej wstążki.

- **„Wigilie”**

Jak co roku w każdej placówce odbyła się uroczysta wigilia, którą zawsze bardzo chętnie przygotowują dzieci z rodzicami. Pośród mnóstwa pieczołowicie przygotowanych dań królował oczywiście barszcz z uszkami. Był to również czas na podsumowanie całorocznej pracy placówek. Nie zabrakło życzeń świątecznych, wspólnego śpiewania kolęd i wizyty św. Mikołaja, który

obdarował wszystkich wychowanków wymarzonymi prezentami.

- „**Sylwester**”

Podopieczni razem z wychowawcami świętowali w placówkach nadejście Nowego Roku. Dzieci wykonały karnawałowe maski w których bawiły się przy ulubionej muzyce i pysznym poczęstunku. Zorganizowano mnóstwo animacji i zabaw pomagających poznać zwyczaje karnawałowe z różnych stron świata.

- „**Kartki wielkanocne i bożonarodzeniowe**”

Jak co roku podopieczni placówek wsparcia dziennego wraz z wychowawcami, przygotowali kartki świąteczne z życzeniami dla wszystkich pracowników MOPS oraz zaprzyjaźnionych firm i instytucji. Jednak największa część kartek z pomocą wolontariuszy trafiła do wałbrzyskich seniorów. Nie zapomnieliśmy także o pensjonariuszach Domów Pomocy Społecznej, Dziennych Domów Pobytu oraz Centrum Wsparcia Socjalnego, które odwiedziła delegacja naszych podopiecznych. Łącznie obdarowaliśmy ponad 1 200 osób.

- „**Wymiana pocztówkowa**”

Kontynuacja projektu rozpoczętego podczas lockdownu na początku pandemii, czyli wymiana pocztówkowa ze świetlicami z całej Polski, której celem jest zapoznanie naszych podopiecznych z różnymi regionami kraju, nawiązanie kontaktu z dziećmi z innych placówek oraz promowanie naszego miasta. Wysyłamy sporo pocztówek, na których widać atrakcje Wałbrzycha a w zamian otrzymujemy kartki z pozdrowieniami z innych regionów Polski.

Organizujemy i uczestniczymy w wielu akcjach charytatywnych. Wzięliśmy udział w charytatywnym meczu koszykówki „Gramy dla Ukrainy” podczas którego dzieci rozdawały własnoręcznie przygotowane białe niebieskie wstążki.

We współpracy ze stowarzyszeniem „Przyjazny Stary Zdrój” zorganizowaliśmy „Wielkanocny kiermasz charytatywny”, podczas którego zebrano środki na pomoc zwierzętom z terenów objętych wojną w Ukrainie.

Przez trzy miesiące zbieraliśmy we wszystkich placówkach odzież, zabawki i najpotrzebniejsze rzeczy dla uchodźców.

Cały rok trwa również **wolontariat w schronisku dla zwierząt**. Podopieczni cyklicznie biorą udział w zbiórce darów dla potrzebujących zwierząt ze schroniska. Systematycznie wspólnie wyprowadzamy psy na spacer.

Podopieczni przygotowali również las w słoiku i kartki świąteczne, które trafiły na licytację z której dochód w całości jest przeznaczony na pomoc chorej Gabrysi z Wałbrzycha.

Również przez cały rok zbieramy odzież i zabawki dla mieszkańców Domu Samotnej Matki. Udało się pozyskać środki rzeczowe i finansowe z zewnątrz:

Dzięki środkom finansowym ze zbiórki fundacji Rozwoju Ekonomii Społecznej mogliśmy

zorganizować korepetycje dla ponad 50 uczniów przybyłych z Ukrainy oraz warsztaty kulinarne Zero Waste i warsztaty ogrodnicze dla prawie 40 dzieci ukraińskich.

Pracownicy fundacji Polki Mogą Wszystko pomogli nam obdarować paczkami świątecznymi aż 75 naszych podopiecznych, a w ramach projektu „Bezpieczna przystań” mogliśmy zorganizować działania terenowe podczas wakacji dla 50 osobowej grupy dzieci polskich i ukraińskich.

Dzięki współpracy z fundacją Polska Fala pomogliśmy przekazać 13 laptopów najbardziej potrzebującym uczniom polskim i ukraińskim.

Przy wsparciu rzeczowym fundacji „Zaraz wracam” pozyskaliśmy 10 komputerów dla naszych placówek.

Pod koniec roku wzięliśmy również udział w akcji „Przygotuj prezent dla seniora”, podczas której zebrano ponad 150 paczek świątecznych, które zostały dostarczone do osób starszych i samotnych mieszkańców Wałbrzycha.

Dzięki podejmowanym działaniom osiągnęliśmy poniższe cele:

- ✓ Rozwój umiejętności z zakresu komunikacji interpersonalnej. Poznanie reguł zgodnego życia w grupie ludzi. Kształtowanie odpowiednich postaw np. odpowiedzialności za słowo, szacunku dla drugiej osoby. Rozbudzenie potrzeby budowania konstruktywnej hierarchii wartości. Wzrost poczucia odpowiedzialności i zaangażowania w pracę grupową.
- ✓ Nauka wyciszania, radzenia sobie z trudnymi emocjami, zapobieganie zachowaniom destrukcyjnym. Wskazanie na wartość odpoczynku i relaksu w życiu człowieka.
- ✓ Wspomaganie umiejętności przewidywania konsekwencji niebezpiecznych zachowań. Wyczulenie podopiecznych na zagrożenia. Kształtowanie odpowiednich postaw i zachowań wobec napotykaných trudności. Zapobieganie zachowaniom ryzykownym związanym z uzależnieniami i przemocą.
- ✓ Rozbudzanie ciekawości i zachęcanie do praktycznego wykorzystania zdobywanych wiadomości.
- ✓ Rozwijanie sprawności fizycznej. Przyzwyczajanie do aktywności fizycznej i podkreślanie jej wpływu na zdrowie. Zapobieganie otyłości i wadom postawy. Kształtowanie postaw fair-play, nauka wygrywania i przegrywania.
- ✓ Kształtowanie twórczej ekspresji. Zapoznanie z różnymi technikami plastycznymi. Rozwijanie precyzji i dokładności. Pobudzanie kreatywnego myślenia. Rozbudzanie zmysłu estetyki. Rozwijanie sprawności manualnych i kształtowanie dziecięcej wyobraźni.
- ✓ Rozbudzanie zainteresowań kulturalnych. Kształtowanie umiejętności koncentracji i empatii. Wskazanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Kształtowanie właściwych postaw w miejscach publicznych.

- ✓ Kształtowanie odpowiedzialności za środowisko. Wskazanie alternatywnych rozwiązań, które nie mają destrukcyjnego wpływu na planetę. Rozbudzenie zainteresowania przyrodą i otaczającym nas światem.
- ✓ Kształtowanie postaw prospołecznych i wzmacnianie więzi ze społecznością lokalną. Zaangażowanie w działalność dobroczynną.

Wykaz potrzeb w zakresie wspierania rodziny na rok 2023.

W celu prawidłowego wykonywania zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej za priorytetowe potrzeby uznano:

- uruchomienie placówek wsparcia dziennego w dzielnicach, na których odnotowano bardzo duże zainteresowanie zajęciami popołudniowymi dla dzieci, tj.: Nowe Miasto i Sobięcín;
- uruchamianie każdego roku placówek wsparcia dziennego w formie pracy podwórkowej w dzielnicach o największych potrzebach w tym zakresie. W związku z problemami kadrowymi i brakiem chętnych na stanowisko wychowawcy, niezbędne jest wsparcie podmiotów zewnętrznych i instytucji pomocowych w organizacji takiego przedsięwzięcia;
- w związku z narastającą liczbą problemów wśród dzieci i młodzieży, np.: zaburzeń emocjonalnych czy zachowań kłopotliwych, agresywnych i zaburzeń koncentracji, zasadne jest uruchomienie dodatkowo specjalistycznej placówki socjoterapeutycznej lub prowadzenie odpowiednich zajęć w wyznaczonym miejscu, w godzinach popołudniowych, oczywiście przez specjalistę w tej materii;
- umożliwienie prowadzenia placówek w odpowiednio dużych pomieszczeniach, spełniających wymogi lokalowe według rozporządzenia z dostępem do strefy/sali sportowej, umożliwiającej prowadzenie zajęć ruchowych. Niewielki metraż lokali, w których mieszczą się placówki na Piaskowej Górze i Podzamczu znacząco wpływa na jakość i rodzaj prowadzonych tam zajęć oraz ilość podopiecznych. W związku z tym zauważa się potrzebę przeniesienia tych placówek do większych i lepiej wyposażonych pomieszczeń;
- wprowadzenie zajęć rewalidacyjnych dla podopiecznych w celu wyrównania braków w nauce, poprzez na przykład zatrudnienie korepetytorów;
- pozyskanie i zatrudnienie asystentów rodzin.
- profesjonalizacja zawodu asystenta rodziny, systemowa edukacja i wzmacnianie kompetencji, roli asystentów rodziny – szkolenia, warsztaty.
- zwiększenie ilości szkoleń, szczególnie z zakresu pracy socjoterapeutycznej;
- wypracowanie systemu wspierającego wychowawcę w pracy, tj.: pomoc innych

- pracowników Ośrodka lub wolontariuszy podczas zajęć, wymagających większej ilości opiekunów;
- prowadzenie szkoleń i superwizji dla asystentów rodziny oraz wychowawców Placówek Wsparcia Dziennego, systematyczne podnoszenie kwalifikacji w zakresie pracy z rodziną i dziećmi;
  - utrzymanie zatrudnienia zgodnego z wymogami ustawowymi w zakresie wspierania rodziny oraz wzrost wynagrodzeń, w celu utrzymania etatów w pracy z rodziną i dziećmi.